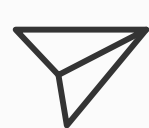

00:01

Florencio Delgado Gurriarán
OS_PRIMEIROS_ANOS@FDG Primeira comunión,
ca. 1911

Florencio Delgado Gurriarán naceu no mes de agosto de 1903 en Córrego, unha aldea de Vilamartín de Valdeorras. Foi o derradeiro tras cinco irmáns e veu ao mundo nunha familia de clase media. Nunha época na que a poboación en idade escolar con acceso á educación non chegaba ao 40 %, Florencio foi un privilexiado, ao poder estudar. Ademais, na ampla biblioteca familiar non faltaban as obras de autores galegos, que espertarían moi cedo a súa vocación poética.

As primeiras letras aprendeunas na pequena escola da aldea e con mestres particulares, ata que, con seis anos, a familia ten que trasladarse a Ourense, onde cursa primaria. O bacharelato farao en Palencia, o seguinte destino laboral do pai, e en Valladolid. Alí, de 1920 a 1924, estuda a carreira de Dereito.

Malia que o traballo paterno no Ministerio de Fomento levou a familia Delgado Gurriarán a vivir en distintas cidades ao longo da infancia e adolescencia do poeta, a volta a Córrego cada verán permitiulle crear o forte vínculo coa terra, a cultura e a lingua galegas que o acompañará sempre.

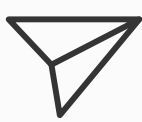
ValdeorrasMiña noiva,
miña terra:Á beira do Sil deitada,
para ollar a túa beleza
do mesmo xeito que a "Venus
do espello", nel se contempla.**Cantarenas**XUNTA
DE GALICIA

00:03

Florencio Delgado Gurriarán
A_CONCIENCIA_GALEGUISTA

En Valladolid, Florencio Delgado achégase ao ideario galeguista grazas á revista *A Nosa Terra*, o voceiro das Irmandades da Fala. A partir dese momento, asume as reivindicacións desta organización e coopera na súa expansión. En 1928, aparece como socio do Seminario de Estudos Galegos e é un dos fundadores da Irmandade Galeguista Valdeorresa, en 1930.

En 1931, tras a chegada da Segunda República, dá os primeiros pasos na política activa nas eleccións municipais, da man do seu tío Manuel. En 1933 entra de cheo neste mundo, ao afiliarse ao Partido Galeguista, no que permanecerá toda a vida e chegará a ocupar cargos de responsabilidade.

Nesta época coñece a Castelao, Alexandre Bóveda, Otero Pedrayo e outros intelectuais vinculados ao partido e ás Irmandades, cos que mantén unha estreita relación e participa na loita a prol do Estatuto de autonomía.

@Xuntanza republicana no Barco de Valdeorras, ca. 1934

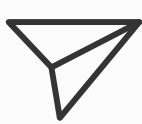
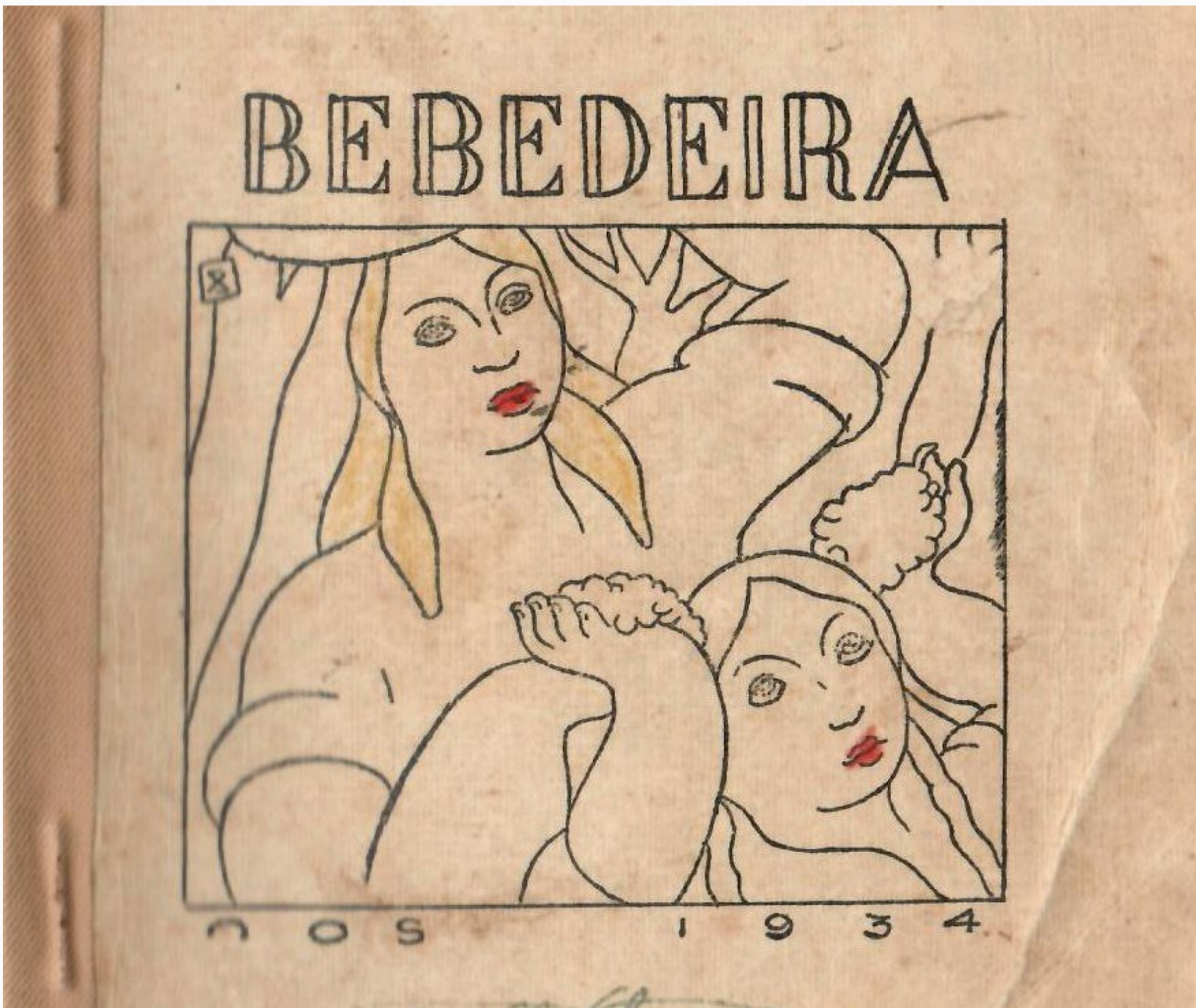

XUNTA DE GALICIA

00:04

Florencio Delgado Gurriarán
BEBEDEIRA_DE_VERSOS

En 1934, sae do prelo da editorial Nós *Bebedeira*, un poemario que reúne textos maiormente xa publicados desde 1931. Na escolla, deixa fóra os de corte social e reivindicativo. Este primeiro libro de Florencio é unha homenaxe á terra e á paisaxe valdeorresa, con poesías que espertan os nosos sentidos a través das cores da viña e do viño.

Un dos trazos máis salientables son as personificacións sobre as que alicerzan os poemas, que lembran a escola Amado Carballo e vinculan o poeta coa Escola Hilozoísta. Noutros casos, as innovadoras imaxes vangardistas enchen de referencias sensoriais os versos.

Teu cabelo é viño branco,
os teus beizos viño tinto,
os teus ollos augardente...
quixera beberte a bicos!

Bebedeira

RUADA
O ventiño namorouse
da rosa dunha roseira.
Negoulle a roseira a rosa
e o vento fuxiu con ela.

Bebedeira

XUNTA
DE GALICIA

00:05

Florencio Delgado Gurriarán
_NON!

@Barco Ipanema

En 1936, Franco sublévase contra o Goberno da II República e comeza a Guerra Civil. Florencio, coma moitas persoas de esquerdas ou galeguistas, ten que se agochar e fuxir para salvar a vida e protexer os seus. Despois duns días en Zamora, Valladolid e Valdeorras, cruza a raia seca cara a Portugal e, de alí, viaxa de polisón nun barco noruegués ata Francia.

En 1938, pasa a Barcelona e alístase no exército republicano. Ese mesmo ano é nomeado secretario de propaganda do Partido Galeguista. A primeira encomenda que recibe de Castelao e Enrique Lister é abrir un corredor por onde traer os exiliados e os guerrilleiros atrapados nas zonas ocupadas.

En 1939, desde Francia, axuda a sacar refuxiados galegos dos campos de concentración e organiza a marcha a América Latina.

Florencio sae cara a México no *Ipanema* canda 997 persoas, nunha viaxe da que non esquecería os sentimentos enfrontados de liberación e baleiro inmenso ao pasar diante da costa galega e despedirse sen saber ata cando.

GUERRILLEIRO

Meu valente,
varudo mozo galego:
levas paisaxes nos ollos,
saudades nos pensamento
muiñeira nos ouvidos
e barileza no peito
por ti, na terra querida,
botan gromos os loureiros,
botan rosas as roseiras

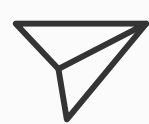
O soño do guieiro

00:06

Florencio Delgado Gurriarán

HAI_SEDE_NA_NOVA_GALICIA

@Foto de feira, ca. 1942 con Pipa
e Ramón Cabanillas (fillo)

Tras 36 días de viaxe, o *Ipanema* chega a Veracruz. Nun principio, Delgado Gurriarán xestionou en Toluca a acollida dos exiliados. Logo, trasladouse a México DF e traballou de vendedor de xamóns, seguros, fertilizantes, zapatos e, finalmente, ata a xubilación, na farmacéutica Queralt Mir. En 1944 casou con Celia, con quen tivo cinco fillos.

Enseguida se implicou na revitalización da cultura e da lingua galegas, obrigadas ao silencio en Galicia. Con Carlos Velo, Illa Couto e outros intelectuais fundará o Ateneo de Galicia e a Irmandade Galeguista de México e, xa nos cincuenta, o Padroado da Cultura Galega.

O labor político tamén continuou do outro lado do Atlántico. Florencio asina o Pacto Galeuzca en representación do Partido Galeguista e, como secretario de propaganda, participa no Consello de Galicia, con representantes de todo o continente. Nos anos corenta aínda mantiñan a esperanza de que o seu exilio sería curto.

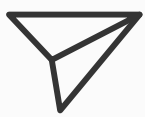
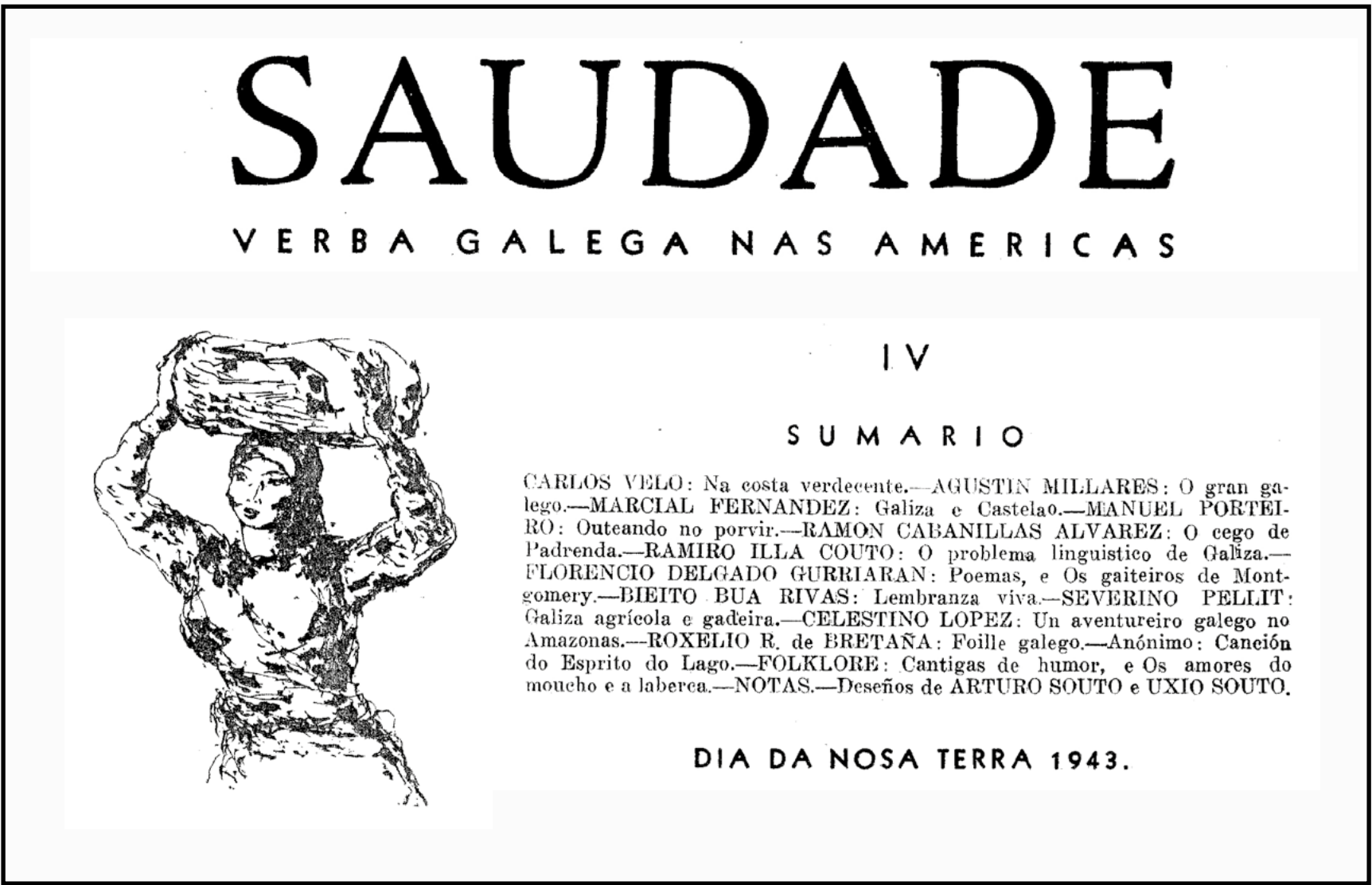
A publicación do *Cancioneiro da loita galega* (1943), un duro poemario de denuncia e de homenaxe aos caídos na guerra, é un exemplo na literatura de combate galega e un dos primeiros traballos do corgomés como editor. Esta obra colectiva recolle tamén 14 poemas seus, entre eles un dedicado ao seu amigo Alexandre Bóveda.

XUNTA
DE GALICIA

00:07

Florencio Delgado Gurriarán
OS_NOVOS_VIEIROS

No país mexicano, Delgado Gurriarán empeza a colaborar no programa de radio *A hora de Galicia*. Tamén verán a luz dúas publicacións nas que realiza tarefas de redacción, dirección e edición.

A primeira é a revista *Saudade. Verba galega nas Américas*, que nace en 1942 co fin de manter viva a lingua entre a comunidade galega. Nela, a carón de poesías e relatos, atopamos artigos de historia, cultura e política. Amais dos do grupo mexicano, contén textos de autores como Otero Pedrayo, Cuevillas, Pura Vázquez ou Ben-Cho-Sei. Tamén imos ver unha renovación na poesía do corgomés: chegan os aires crioulos e unha nova musicalidade á súa obra.

A segunda, *Vieiros*, xorde en 1959 da man de Florencio, Carlos Velo, Luís Soto e Elixio Rodríguez co obxectivo de lle dar cabida a "calquera idea literaria, artística e filosófica, sempre que fose antifascista e non se apoiase na ditadura". Constitúe un fito na literatura galega pola súa calidade e modernidade e por trazar unha ponte entre Galicia, en especial o Grupo Galaxia, e o exilio. O sector cultural ficou abraiado ante a selecta nómina de colaboradores, con artigos de Ferrín, Celso Emilio, Novoneyra ou Carlos Casares e ilustracións de Castelao, Seoane ou Maside.

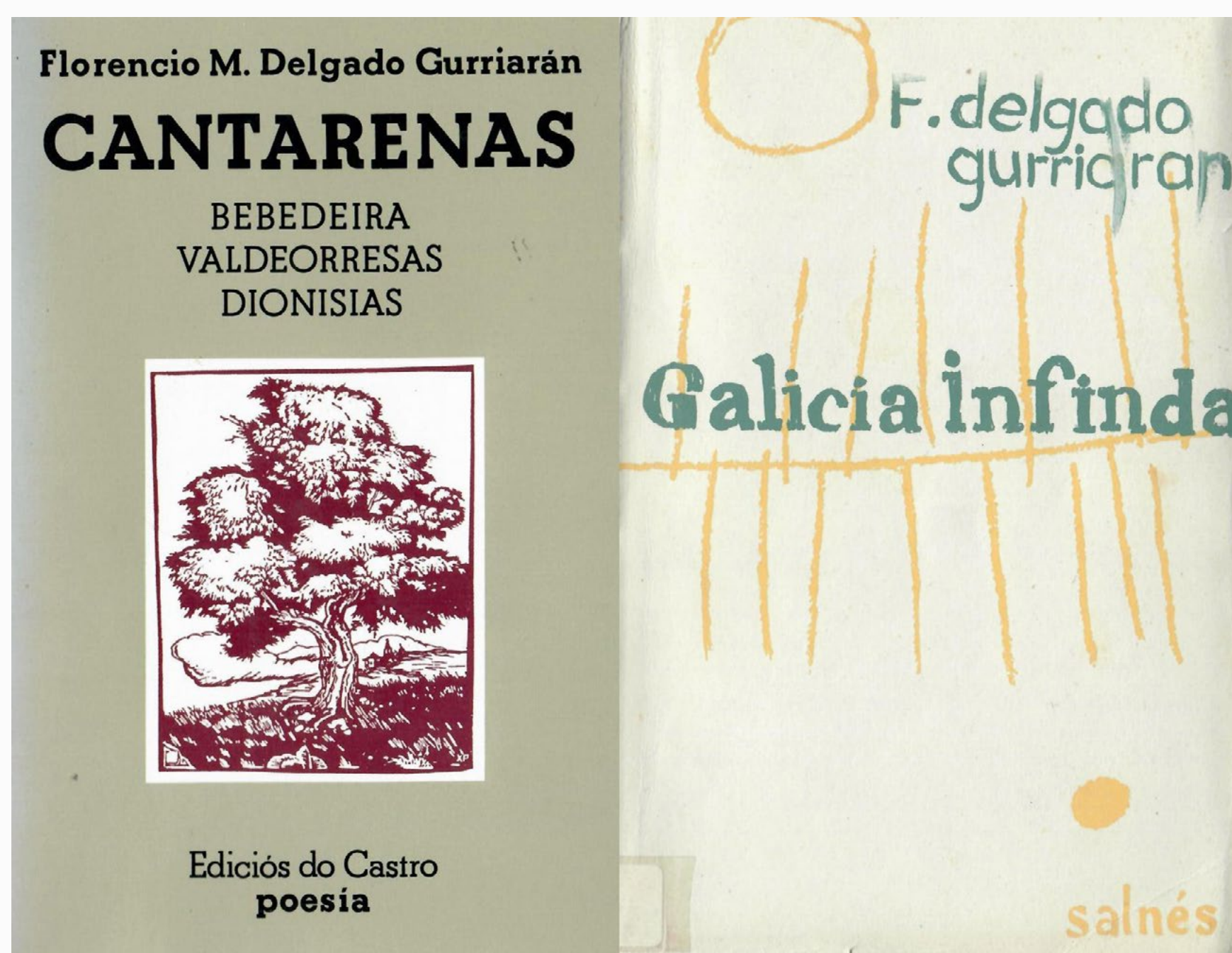

XUNTA
DE GALICIA

00:08

Florencio Delgado Gurriarán
GALICIA_É_INFINDA

Galicia infinda publícase en 1963 na editorial Galaxia. O poemario fai un percorrido por toda a escrita de Delgado Gurriarán, nunha simbiose perfecta entre os ritmos tradicionais e a paisaxe galega e os novos ritmos sensuais e exóticos e as terras mexicanas.

Galicia é infinda!
Nosa Galicia é máis que toda a Terra.
Non é xa o cativo currunchiño
que din escolas vellas.
Cómprenos desbotar antigos erros
Fillos de mente estreita:
Galicia é infinda!
Galicia infinda

En 1981 publica *Cantarenas*, unha nova antoloxía de textos anteriores na que segue a plasmar a terra da infancia, que lembra con saudade, coa súa diversidade de paxaros, árbores, plantas, ríos e montes, e que o confirma como un dos poetas da Galicia interior.

XUNTA
DE GALICIA

00:09

Florencio Delgado Gurriarán
O_SOÑO_DO_GUIEIRO

Florencio Delgado Gurriarán tratou de prestixiar o galego traducindo as grandes obras escritas noutras linguas. Cun pequeno percorrido pola literatura francesa, con textos de Rimbaud, Mallarmé ou Valéry, gañou un concurso en Buenos Aires, xunto a Plácido Castro e Lois Tobío. O premio materializouse na obra *Poesía inglesa e francesa vertida ao galego*, de 1949.

En 1951, publica na revista *A Nosa Terra* unha tradución de Walt Whitman, como homenaxe a Castelao logo do seu pasamento.

¡Ouh Capitán! ¡Meu capitán!, xa findou a nosa témera viaxe.
O barco aturou todol-os trebóns, xa conquerimos o premio arelado
O porto está cabo de nós, ouzo os sinos, todo o pobo rebulda cheo de ledicia
En mentre as olladas percorren a afincada quilla, o barco esgrevio e destemido.

Castelao, o seu amigo, compañeiro e guía político e intelectual, será tamén o centro da obra *O soño do guieiro*, que sae do prelo de Edicións do Castro en 1986. Nela, Florencio recolle a súa poesía social e de combate, na que hai textos de defensa da lingua galega, de homenaxe aos compañeiros mortos na batalla, de denuncia das barbaries cometidas polos falanxistas e franquistas, e mesmo hai un oco para a sátira do ditador.

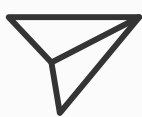
00:10

Florencio Delgado Gurriarán

O_REGRESO

En 1968, Florencio Delgado regresa por fin a Valdeorras. Pasaran 32 anos desde que deixara Galicia e, aínda que o ditador seguía vivo, o réxime comezara un período de apertura que permitía pensar na recuperación democrática. Reuniuse coa familia e cos amigos e quixo coñecer a situación política da man dos compañeiros de partido, mais sobre todo encheu os seus ollos da terra amada.

En 1976, fai a segunda viaxe, con Celia, a súa muller. Cando estaban a piques de regresar a México, o corazón dálle un aviso e el, republicano e galeguista, debe quedar ingresado no Hospital Francisco Franco de Madrid. "Cousas da vida", como diría Castelao.

En 1981, na súa derradeira visita, a Real Academia Galega concédelle a medalla de Membro Correspondente e o Instituto Estudos Valdeorreses noméao Membro de Honra, dúas fermosas homenaxes antes do seu pasamento en California, en 1987.

XUNTA
DE GALICIA

Xacobeo 21-22